

Minőségügyi tanácskozás

Tíz ország minőségügyi szakembereinek részvételével hétfőn Budapesten megkezdődött a KGST Szabványügyi Együttműködési Állandó Bizottsága minőségügyi szekciójának ülése. A tanácskozáson részt vevő szakemberek elemzik az idén január 1-jén bevezetett költsönös minőségtanúsítási rendszer — az úgynevezett Szeproszev-rendszer — gyakorlati alkalmazásának ed-

digi tapasztalatait. Az ülésen döntenek arról is, milyen tanúsító jelet alkalmaznak, amely bizonyítja, hogy megfelelő a minőség, s összeállítják azoknak a termékeknek a listáját, amelyeket 1989-ben és 1990-ben költsönösen tanúsítanak, azaz a külkereskedelmi árucseré során nem lesz szükség ismételt vizsgálatokra. (MTI)

Bankváltás

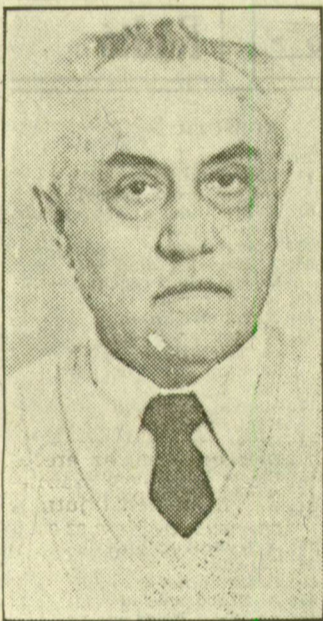
Az Agrár Innovációs Bank Rt. hétfőn, a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetemen tartotta közgyűlését. Az Agrobank Rt. július 1-jétől kereskedelmi bankként folytatja munkáját. Az ehhez szükséges jogosítványok megszerzésére a szükséges előkészületeket megtették, és rendelkeznek a Pénzügyminisztérium előzetes egyetértésével. A részvénytársaság úgy tervezi, hogy először budapesti fiókjánál fogad vállalatokat, majd vidéki fiókhálózatába is.

Állami díjak

Természetformálók

Április negyediké alkalmából a gabonafélék nemesítése, termésfejlés, a gabonafehérjék optimális hasznosítása, valamint a gabonaminőség javítása terén elért eredményekért a Minisztertanács Szániel Imrét, a Gabonatermesztési Kutatóintézet nyugalmazott főigazgatóját; Barabás Zoltánt, a GKI tudományos főosztályvezetőjét és László Radomirt, a Budapesti Műszaki Egyetem tanácskezelő egyetemi tanárát Állami Díjjal tüntette ki. A két szegedit kerestem föl, vajon ők hogyan értékelik, s minek tulajdonítják az elismerést.

az esélye, hogy valaki maradandót alkosson.
— Például?
— A Rákosi-korszakban — ami akkoriban nagy szó volt — Amerikából hoztam anyagot a ciroknemesítéshez. Az eredmény a Hybar MV-301-es, amely még ma is megállja helyét a köztermesztésben,

nálható legyen. A búza minősítésére új eljárást, eszközt fejlesztettem ki, melynek a gyakorlati bevezetése még várat magára. Az alapprobléma az, hogy a menynység növelése alapvetően nem párosul a minőség megőrzésével, javulásával. Egyes termőterületeken ez jobban összehangba kerül, s ha tudatosan kihasználjuk, nem kellett volna kiszorolnunk a nyugat-európai piacokról.

— A kukoricáról is essék szó!

— A minőséggel a kelleténél kevesebbet foglalkozunk, a takarmányok jelentős százalékát a kukorica adja. Éppen ezért a fehérje és aminosavtartalom szerint szelektívebben kellene válogatnunk. Az ipari feldolgozásra megint más összetétel a kedvező. Külföldi tőke bevonásával, a célunk megfelelő kukorica kinemesítésével, egy jobban működő érdekelti rendszer keretei között jelentős értékekkel gazdagodhatnánk.

— Sikeresnek érzi-e magát?

— Édesanyám szavai jutnak eszembe. A maga szempontjából mindenki anyai, amennyinek tartja magát. A valóságban pedig mindenki anyai, amennyinek mások tartják, vagy előbb, vagy utóbb.

*

Barabás Zoltán konkurens cégnél, Martonvásáron kezdte kutatási munkáját 1950-ben.

— Erzése szerint mi a tudomány szerepe?

— Az isteni teremtés folytatása, amit a természet elrontott, azt kell kijavítani. Amit az ember ront el, még nehezebb helyrehozni. Ez jelenti az állandó feladatot. Például, ha megjelenik egy növényi betegség, vegyszerrel megszüntetjük, aztán évek múltán újra előjön, de már a dupla dózis sem elég.

— Van megoldás?

— Az arany középut, nem legyőzni, kiegyezni a természettel. Egy szting hagyni kell a kórokozókat, csak arra kell ügyelni, hogy ne hatalmasodjanak el.

— Mennyire tervezhető előre egy-egy felfedezés?

— Ez egy társasjáték. Elindult az ember egy irányba, esetleg kudarcot vall, de valami más bejön. Látni kell, ez is eredmény, amely újabb kérdéseket és megoldandó feladatokat vet fel. Lankadatlan szorgalomra van szükség, s tudni kell elhagyni a hagyományos utakat és lépéseket. No meg nem árt, ha a szerencse is mellénk működik. Nemzetközi együttműködés nélkül igen csekély

Amikor 1969-ben átjöttem Szegedre, a búzanemesítésben is ilyen gyors eredményt szerettem volna. Csakhogy a hibrid búza még mindig várat magára. Tavaly a búza-hibridek előállítására egy eddig ismeretlen, új utat találtunk. Reménykedünk és dolgozunk. Addig is minél jobb fajtákat igyekeznünk előállítani, amely jobb termőképességgel, s külön-külön valamilyen speciális kedvező tulajdonsággal rendelkeznek.

— Az utóbbi években igen sok szegedi fajta került az élvonalba, mondana egy párat?

— Nagy reménység volt a GK-Boglár. Aztán jó ellenállóképességével „kiprovokált” egy addig a háttérben megbúvó betegséget. A GK-Kincsó a legkorábbi és jól terem, a GK-Zombor a legtöbbet termő, a GK-Bence a fuzárimnak ellenálló. De ennél jóval több van a választékban. Az eredményes munkának köszönhető, hogy a már a köztermesztésben a hazai fajták elérték a 80 százalékot, korábban az arány fordított volt. A martonvásáriakkal hasonló nagyságrendet képviselünk, az utóbbi években mi értünk el jobb eredményeket. Ennek az is oka, hogy a mi búzáink zöme korábbi éréssű, s az aszályos években az előnyt jelentett. Egyébként a két intézet tevékenysége jól illeszkedik.

— 1985 óta akadémiai levelező tagnak mit jelent az elismerés?

— Nagy öröm, de nem szabad túlbecsülni. A kutatásban egyedül nem lehet felmutatni semmit. A specializáltakat kell összetartani, inspirálni, s meg kell tudni „böcsütani”, ha egyes szakterületeken jobbak nálam.

Toth Szeles István

„Ki kellene hozni belőlük!”

Érdekes, sokoldalú, jóízű vitáról mindig szívesen számol be a tudósító. Különösképpen akkor, ha a téma, a közeg valamiért még szokatlan is, esetleg biztató előjelű tanulságai vannak az eseménynek. Mint például annak, aminek a napokban részese lehettem — s ami, hogy a vitaközös tinédzser hangvételű terminológiáját idézzem: „feldobott”. Pedig az iskolában, ahová hívtak, hogy az értékrendek iránt érdeklődő, azokkal rendszeresen foglalkozó gyerekek körében (Van ilyen! Itt, Szegeden is!) beszélgesünk, nem éppen szívderítő dolgokról volt szó. Témáink az értéktorzulások, illetve a devianciák voltak. Amiktől bizonytalannak nem lehet „feldobódni”. De: attól igenis lehet, hogy ezekről a társadalmunkban egyre több gondot okozó jelenségekről diákok beszélgetnek (s nemcsak „osztályfőnöki órai tananyag”-ként) — a tisztábban látás, az összefüggések megismerésének szándékával, jó indulatú tenni akarással.

Akkor, amikor mindenfelől azt hallani, tapasztalni, hogy az ifjúság körében az értékeket illetően nagy a bizonytalanság, s egyre szaporodik közöttük a devians magatartásuk száma, illetve erősödik bennük a privatizálódás és az elmagányosodás. Ez igaz — de nem szabad általánosítani. Sőt azoknak kell hinni, azokat kell erősíteni, akik állítják, hogy a gyerekekben még megvan a közösségi igény. Csakhogy: a közösségek nem szerveződnek magukért a közösségekért. Valamilyen közös cél, program, összetartó erő kell hozzá. S a fiatalok itt és most ezt nemigen találják. Foglalmazták úgy is beszélgetőpartnereim, hogy az ifjúság jövőképe labilis. S elmondták ezt úgy is, hogy bár elfogadják a szocializmust, de nem tudják igazán, hogy mi is az — nem fedi egymást a tanult és a megélt szocializmus —, hát nem tudnak tenni túl sokat azért, hogy ez a szocializmus jobb legyen. Refrénként tért vissza a kérdés: „De mit vállaljunk, s miért?” Am ezt a kérdést a vállalási készség hangsúlyával tették fel. S hiszem is nekik, hogy vállalásokra, tettekre készek.

Mert valami belső biztonságot adó értékrenddel közelítik a problémákat. Céljuk nemcsak a mindenáron való pénzszerezés és érvényesülés. Sőt rosszállják azt, hogy miféleképp manapság ezek állnak az értékhierarchia csúcán. Nem tudnak, nem akarnak ilyen értékrendhez kötődni. Más értékeket, erkölcsi fogódzókat keresnek. S bíznak abban, hogy találják is. Mert — mint példaként felemlítették — elődeik is találtak törekvéseikhez olyan rendező elveket, mint a vallásos hit; a hazafiság és a nemzeti érzés; a baloldali mozgalmi eszmék; a humanitás.

Az értékrendeződéshöz — szerintük — ezeknek az eszméknek a pozitívumait kellene összeötvözni. Hinni kellene abban, hogy kialakítható egy, a mainál optimálisabb értékrend, amelyben a hierarchia csúcán olyan értékek állnak, mint a család, az érte érzett felelősség; egymás emberi tisztelete; a jövőért érzett felelősség stb. stb. Tizenéves vitatársaim az óhajtott értékhorizontok közül legjobban a családot hangsúlyozták. Azt szeretnék, ha jobb lenne. A legkisebb, de legnagyobb biztonságot adó közösségek tartják, s számos egyéni és társadalmi probléma gyökerének.

Nem, ezek a gyerekek még nem úgy foglalmaztak, mint a lélekűbár vagy tár-

sadalomkutató szakemberek, hogy „a család az a mikroközösség, aminek ellenőrző funkciója van és integrálja az egyént a társadalomba”, de szavaikból egyértelműen az derült ki, hogy a családok szét-hullását igazán megsínylik, s azt tartják egyik fő okaként számon a devians magatartásoknak. A társadalmi beilleszkedési zavarok közül a gyerekeket nyilvánvalóan az ifjúkori veszélyeztetettség problémái foglalkoztatják legtöbbször. A megszokottól eltérő, útról letérő, devians magatartású kortársaik konfliktusaiért, eltévelyedésükért jó részt a széteső családok okolják. Az csavargást, az alkoholizálást, a narkózást, a „balhézást”, a bűnözést következményeknek tartják, szinte valamennyi „ifjúkori elkövető” esetében. A rendezetlen körülmények, a fellibent értékorientációk, a romló morál következményének. A kis közösségek váltságát és a nagyobb, a társadalmi közeg gondjait együttesen okolják azért, hogy szaporodnak a devianciák. Mégpedig — bár ezt valószínűleg nem is tudják — éppen az ő életük idején; a 70-es évek közepétől emelkedik az eltévelyedők száma. Mostanra már a népességnek 7-3 százaléka, körülbelül 700-800 ezer a „kezelt deviansok” száma.) Szeretnének, de maguktól nemigen képesek tenni azért, hogy „szabálytalan” magatartású, deviansan viselkedő társaikat a jó útra segítsek. Hiszen már az gondot okoz nekik, hogy megittérjék, kinek milyen tette devians. A változó körülmények függvénye a deviancia, a szabálytalan, az útról letérő megittérése. Még a felnőttek is nehezen tudják követni az ehhez írott és íratlan, folyton változó szabályozókat, nem-hogy a gyerekek. Amde: rávezethetjük — s igénylik is, hogy rávezessük — őket azokra az íratlan, s igen keveset változtatható szabályokra, amelyek alapvetően meghatározzák a megittérést, az erkölcsi értékrendet. Mint például a becsület, a szeretet, a tisztelet, a segítőkészség, a dicsőség, illetve a becstelenség, a tisztelatlenség, az irigység, az önzés, a rombolás — azaz, a morál, a viselkedés, az etikett...

A miket igényel, s amiknek problémáival derekasan küszködik az a kis gyerekesapat, akikkel minap beszélgettem. S akik arról győzködtek, hogy mindez nemcsak őket foglalkoztatja, hanem nagyon-nagyon sok korosztályos társukat. Kikben igenis vannak értékek, csak „ki kellene hozni belőlük”, „elkéne rendezni a körülményeiket”, „segíteni kellene rendet tenni a fejükben és az érzelmeikben”. Hogy kevesebb legyen körükben a devians magatartású, az ifjú korában veszélyeztetett. Hogy csökkenhessenek valamiképp a kamazsereg körében az értéktorzulások. Amit ők maguk is szeretnének. Csakhogy: magukra hagyva nem képesek rá. Nem elég a jó példát adóknak kijáró tisztelet — mit ezennel írásban teszek le — az értékorientációkkal rendszeresen foglalkozó iskolai kis kör tagjainak sem; több felnőtt beszélgetőpartner és konkrét segítség kell nekik. Más iskoláknak, más ifjúsági szervezeteknek pedig több ilyen „érdeklődési kör”, „öntevékeny csoport”, „szakkör” — mindegy, minek nevezzük, csak legyen. Hogy velük együttműködve, beszélgetve, vitatkozva, a tudósító minél többször írhasson „feldobó” kezdeményezésekről.

Szabó Magdolna

Új áruház Szegeden

Ha állnak az új ház falai, a tető is a helyére került, még nincs kész az épület. Akkor kezdődik a fészekrakás. Könnyebb helyzetben lesznek — remélhetően — az építők, építetők Szegeden, ugyanis Fészek Áruház nyílt tegnap, hétfőn a Szatymazi utcában. Az Alföldi Tüzép Vállalat 2 ezer négyzetméteres üzletében 50 millió forint értékű árukészlet, Sokféle áru kapható. Többek között burkolók, fürdőszoba-berendezések, fűtéshez való kellékek, hőszigetelők. A Fészek Áruház hétfőtől szerdáig és pénteken reggel 8 és délután 4 óra között, csütörtökön pedig reggel nyolc és délután 6 óra között tart nyitva

A fogyasztók védelmében

Két témát tárgyalt meg a Fogyasztók Szeged Városi Tanácsa tegnap, hétfőn délután. Előbb az 1984—1987 közötti időszak lakossági eléltásával, a szolgáltatással és az idegenforgalom helyzetével foglalkoztak. Tizenegy témában folytattak vizsgálatot. Többek között a tejipari vállalat tevékenységét, a diabetikus élelmiszer és gyógyvizellátást a liftek és a távfűtés szolgáltató munkáját elemezték.

A testület 46 javaslatot fogadott el, amelyeket továbbítottak az érdekelt vállalatoknak, szövetkezeteknek, a tanácsi szakigazgatási szerveknek és a Fogyasztók megyei és Országos Tanácsának. Végül a fogyasztók kiváló boltja verseny 1987. évi eredményeit értékelték.